

Prehabilitatie in de praktijk: Samenwerking 1^e en 2^e lijn

Monique van Asseldonk – Radboudumc
Cathrin van Erven – Máxima MC
Mirjam Holverda – Gelderse Vallei
namens werkgroep perioperatieve netwerkzorg

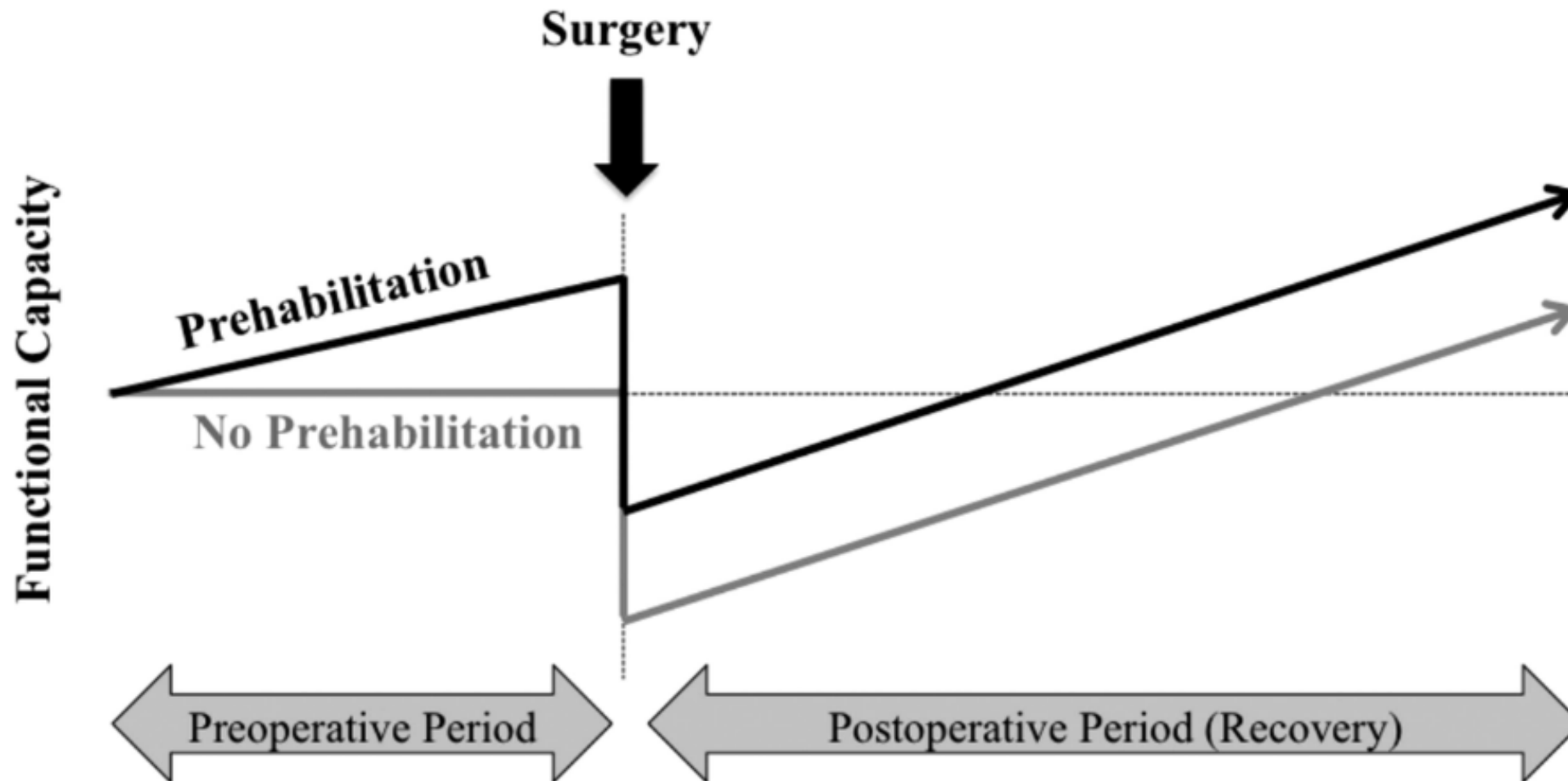
Nederlandse
Vereniging van **Diëtisten**

Disclosure of speaker's interests Monique Van Asseldonk	
No (potential) conflict of interests	x
Relations that could be relevant for the meeting	
<ul style="list-style-type: none"> ● Sponsorship or research funds ● Payment or other (financial) remuneration ● Shareholder ● Other relation, viz. ... 	<ul style="list-style-type: none"> ● F4S PREHAB: Friesland Campina (protein powder)

Disclosure of speaker's interests Cathrin van Erven	
No (potential) conflict of interests	x
Relations that could be relevant for the meeting	
<ul style="list-style-type: none"> ● Sponsorship or research funds ● Payment or other (financial) remuneration ● Shareholder ● Other relation, viz. ... 	<ul style="list-style-type: none"> Maxima Fonds KWF kankerbestrijding Philips Johnson & Johnson Friesland Campina

Disclosure of speaker's interests Mirjam Holverda	
No (potential) conflict of interests	x
Relations that could be relevant for the meeting	
<ul style="list-style-type: none"> ● Sponsorship or research funds ● Payment or other (financial) remuneration ● Shareholder ● Other relation, viz. ... 	

Wat is prehabilitatie?

Opzet multimodale prehabilitatie (Fit4surgery)

Training (fysio):

- Conditie- and krachttraining
- 3 keer per week

Dieetbehandeling:

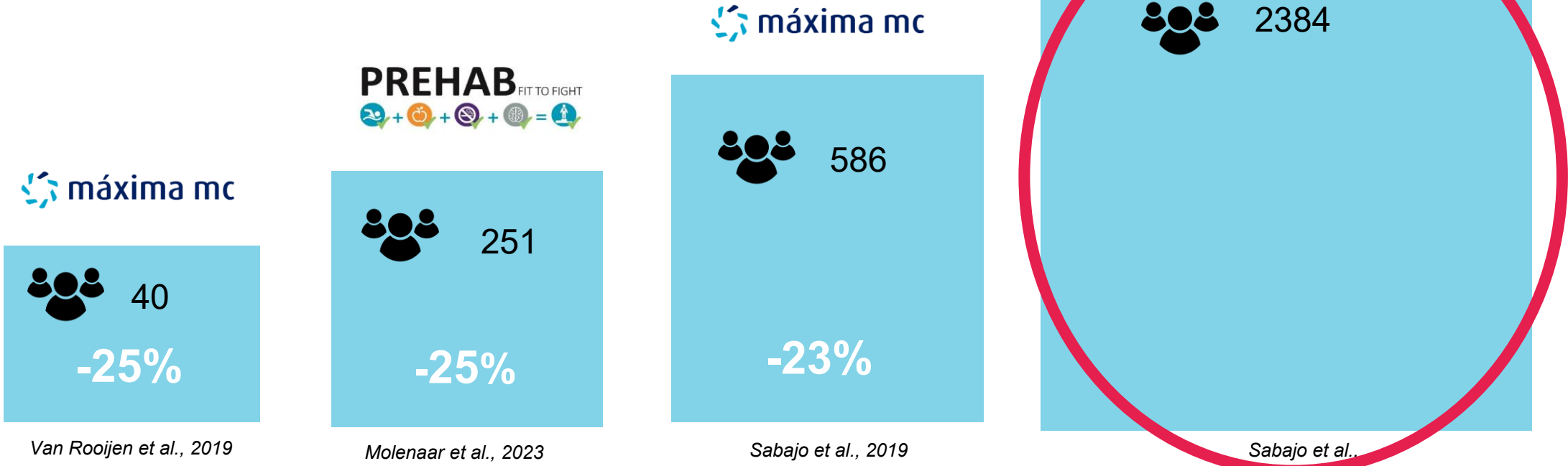
- Gezonde voeding
- Eiwitbehoefte: 1.5 g/kg
- Eiwit- & vitaminesuppletie

Op indicatie:

- Individuele therapie
- Nicotinevervangers

- Ontspannings- en ademhalingsoefeningen
- Zo nodig: psychologie

Effect prehabilitatie op complicaties

Nationale studie PREHAB Fit4surgery protocol

Informatie kan niet gedeeld worden via deze presentatie, wordt nog gepubliceerd.

Prehabilitatie voor iedereen?

Informatie kan niet gedeeld worden via deze presentatie, wordt nog gepubliceerd.

Hoe haalbaar is het programma?

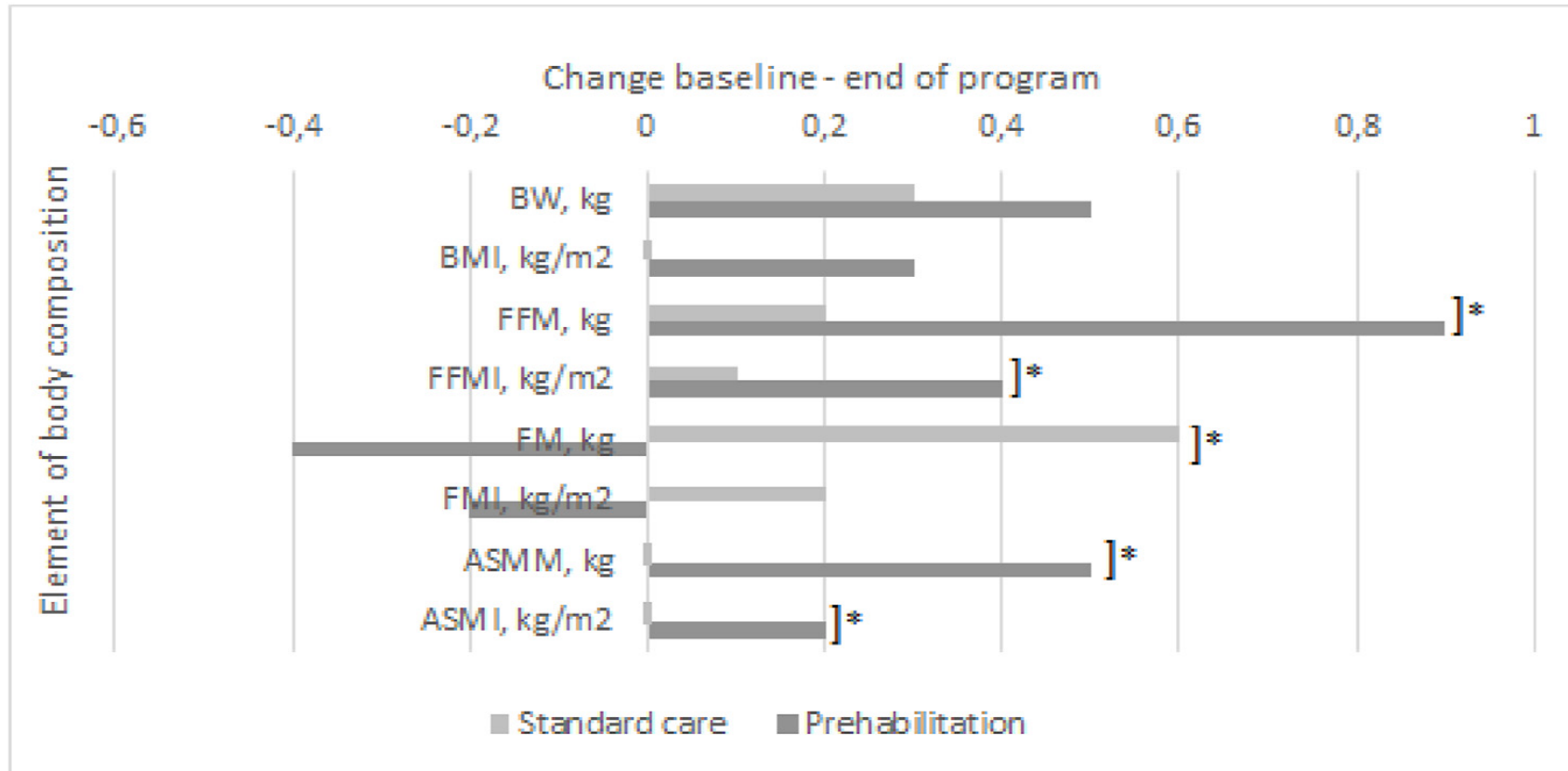
Informatie kan niet gedeeld worden via deze presentatie, wordt nog gepubliceerd.

Baseline

	Standaard zorg N = 34	Prehabilitatie N = 33
Leeftijd, jaren $\pm$ SD	72 $\pm$ 10	69 $\pm$ 10
Geslacht	V 19 (56%) M 15 (44%)	V 18 (55%) M 15 (46%)
Comorbiditeiten (DM, cardiovasculair, pulm.)		
Geen	13 (38%)	11 (33%)
1	12 (35%)	15 (46%)
2 of meer	9 (27%)	7 (21%)
Gewicht, kg $\pm$ SD	81.4 $\pm$ 16	79.4 $\pm$ 16
BMI, kg/m ² $\pm$ SD	28.5 $\pm$ 4,9	27.8 $\pm$ 4,8
Vetvrije massa index, kg/m ² (sfBIA) $\pm$ SD	19.0 $\pm$ 2,5	18.4 $\pm$ 2,5
Aantal onder VVMI <P50	9 (28%)	5 (16%)
PG-SGA score, baseline (IQR)	3 (2-6)	4 (2-7)
PG-SGA, verandering in score baseline-preoperatief, $\pm$ SD	1 $\pm$ 2 ($p = 0.027$)	1.5 $\pm$ 3 ($p = 0.015$)

Nutritional assessment (sf bia, 50khz)

- Patiënten met darmkanker die een operatie ondergaan (exclusief rectumtumor)
- Prehabilitatie
  - Unsupervised (68%)
2 weken
  - Supervised (32%)
4-6 weken
  - Voedingsdagboek 1 dag

Proactief

- Patiënten met sarcopene obesitas die voor een heup of knie operatie gaan
- Prehabilitatie
  - Controle – usual care
  - Interventie
    - Voedingsinterventie
    - Beweegprogramma
  - Beiden groepen 6 weken
  - 3 daags voedingsdagboekje

XtraFit

Ziekenhuis Gelderse Vallei

Eiwitname
1,5-1,9 g/kg VVM

Timing eiwitname
- 4x 20-30 g of protein
- waarvan 1x voor het slapen
- 20-30 g eiwit na training

Proactief

Eiwitname
1,2 g/kg gecorrigeerd gewicht

Timing eiwitname
- Maaltijd 25-30 g eiwit
- Voor het slapen 20 g eiwit
- Na training 20 g eiwit

Proactief - interventie

- Educatie
  - Mondeling, brochure, e-zorg
  - Informatie over eiwit
  - Lijst eiwitrijke producten
- Gepersonaliseerd advies
  - Voedingsdagboekje
  - BIA meting
- Eiwitmeter

- Educatie
  - Mondeling, brochure
  - Informatie over eiwit
  - Lijst eiwitrijke producten
- Gepersonaliseerd advies
  - 3 daags voedingsdagboekje

Ziekenhuis Gelderse Vallei

Eiwitmeter

Aanbevolen eiwitname
55
gram per dag

Uw totale eiwitname
58
gram per dag

Aanbevolen eiwitname bij (risico op) ondervoeding, ziekte en/of herstel
80 - 100
gram per dag

Try it yourself

<https://www.geldersevallei.nl/voeding-bewegen-slaap/eiwitmeter>

Controlegroep:

- *Screening ondervoeding*
- *Algemeen voedingsadvies over gezonde voeding in e-zorg*

Resultaten eiwitiname

Informatie kan niet gedeeld worden via deze presentatie, wordt nog gepubliceerd.

Proactief - Resultaten eiwitinname

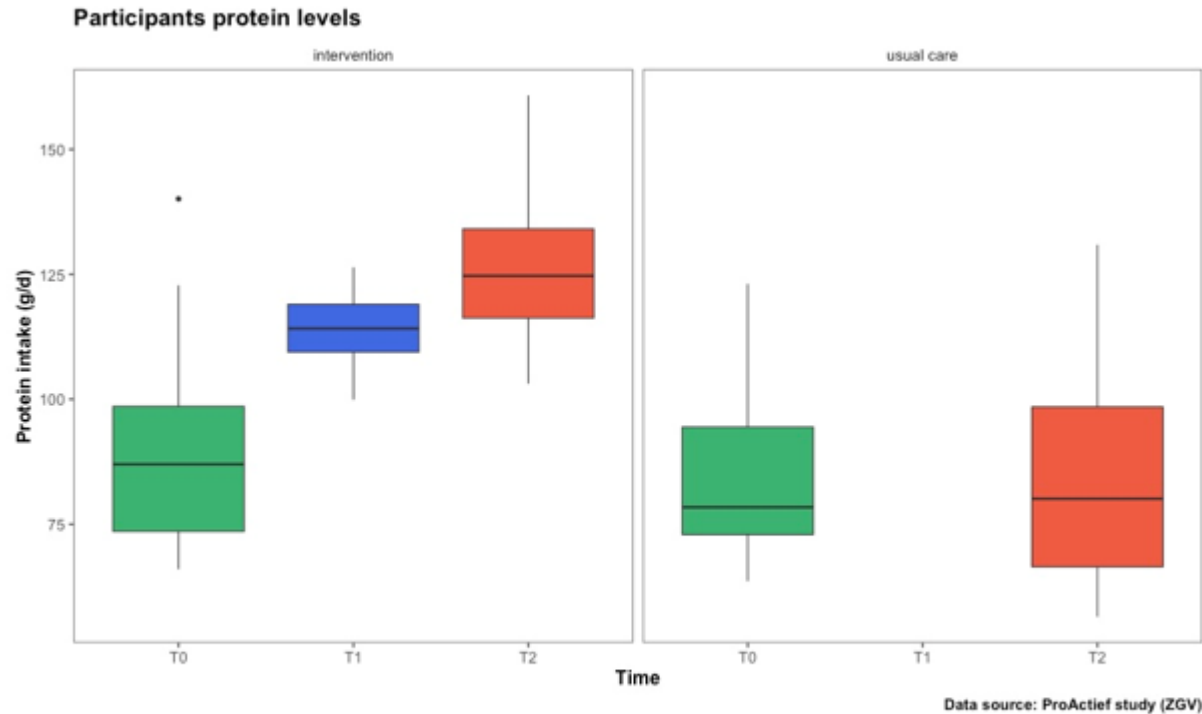
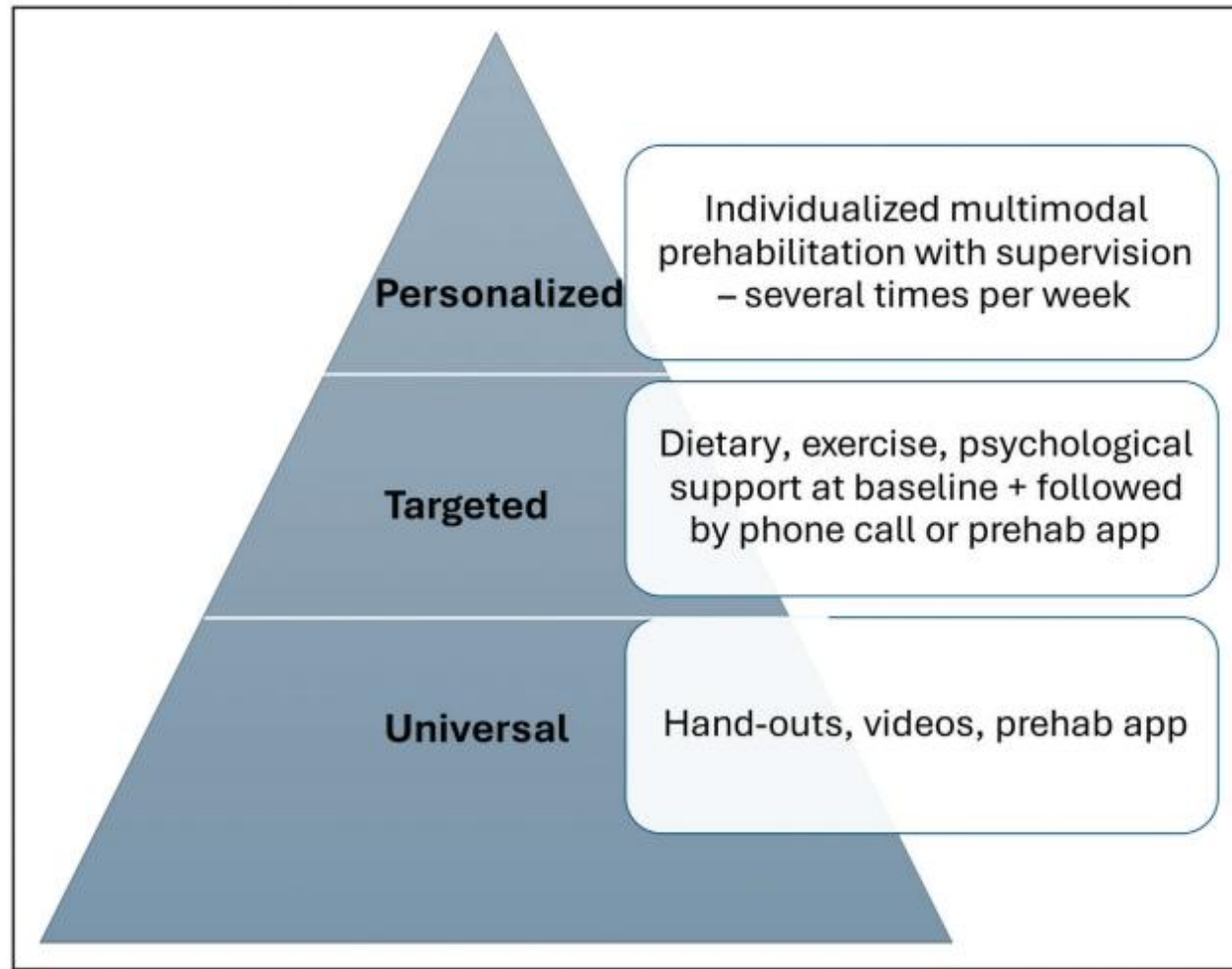

Figure 2. Protein intake in the intervention group and control group at T0(baseline), T1 (after 3 weeks intervention) and T2 (after 6 weeks intervention).

Percentage patiënten dat de eiwitbehoefte haalt. (% $\geq 1,2$ gr/kg/day)	T0	T2
Interventie	21	93
Usual care	18	18

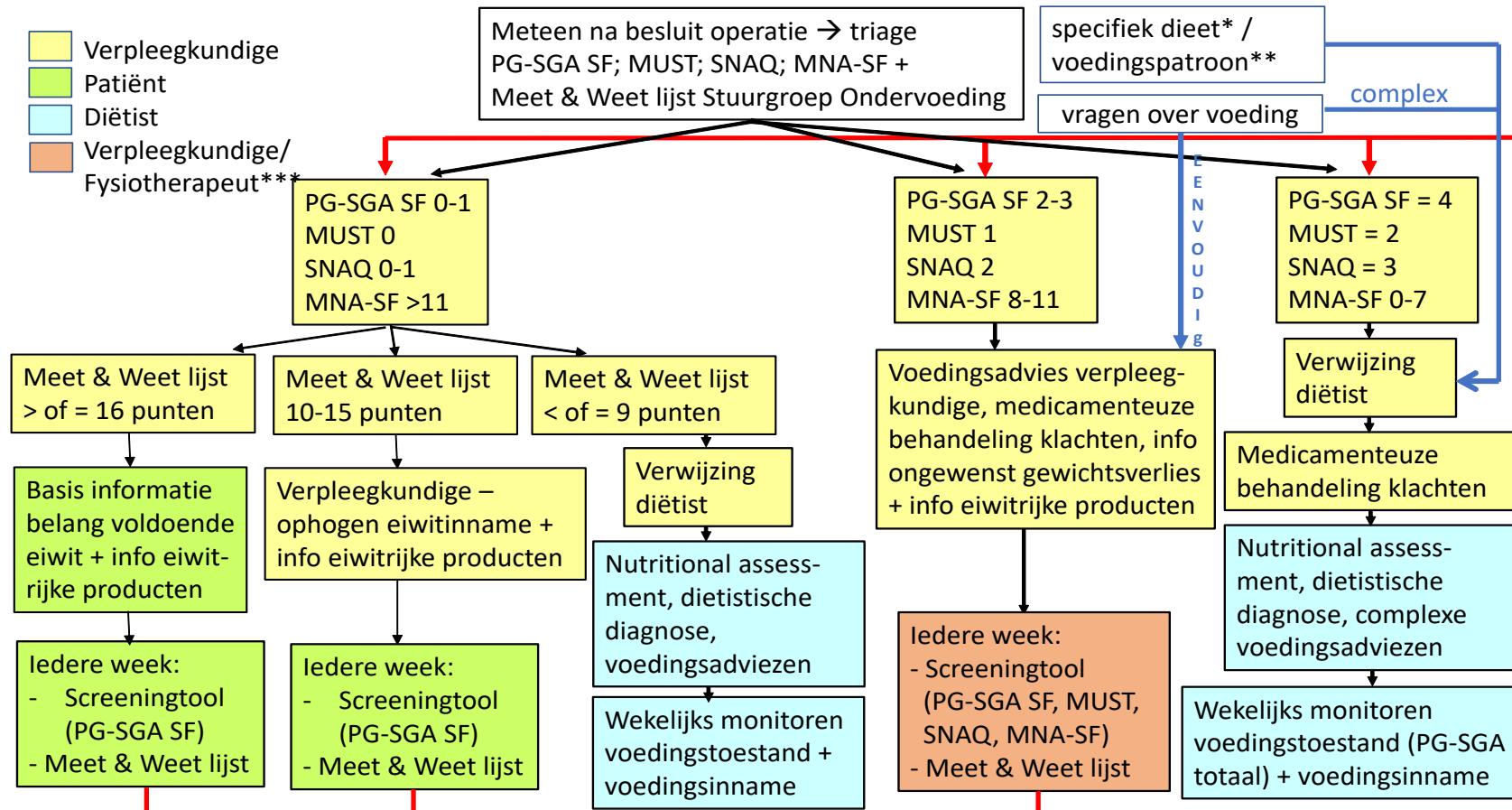

KEY POINTS

- Prehabilitation has benefits on a risk-stratified basis for patients undergoing major surgery.
- Whom to target and with what intervention is still largely unknown.
- Future initiatives for generating robust evidence for clear recommendations should consider:
  - Prehabilitation as multidisciplinary and outpatient conditioning for 4–6 weeks before surgery
  - Consensus for screening/assessing the ‘high risk’ patient including sex-related differences
  - Appropriate core outcome parameters (short- and long-term)
  - Clear reporting of the interventions
  - Multicentric, low risk of bias, clinical studies with adequate statistical power
  - Individualized, risk-adapted use of resources for prehabilitation which may include:
    - Hospital, community, or home-based programs with varying degrees of direct supervision
    - Follow-up supported by digital or app-based communication

FIGURE 2. A proposal for a prehabilitation program escalated according to risk.

Leidraad diëtetiek Prehabilitatie

Bepaal zorgprofiel

Zorgprofiel 1: Zelfmanagement

Zorgprofiel 2: Zorgprofessional

Zorgprofiel 3: Diëtist

Zorgprofiel 4: Diëtist met specialistische expertise

- Algemeen advies

- Algemeen advies

- Ondervoeding/<BMI

+ complexe problematiek

Passende zorg op de juiste plek

Wie voert triage en assessment uit?

Behandelfrequentie

Rehabilitatie:
verbeteren lifestyle

Nog geen duidelijke consensus;
prehabilitatie voor iedereen?

Samenwerking
1^e en 2^e lijn

Goede diagnostiek

- Ondervoeding en andere voedingsproblemen
- Lichaamssamenstelling

NVD werkgroep peri-operatieve netwerkzorg

- Kennis delen
- NVD Leidraad diëtetiek Prehabilitatie
- Bijdrage Standpunt prehabilitatie
- Deelname COP - BIBO

Conclusie en toekomst

- Finetunen programma en doorverwijzing
- Nauwkeurig bepalen van voedingstoestand
  - → focus op spiermassa en verloop
- Samenwerking; passende zorg op de juiste plek
- Lifestyle – coaching na OK

Contact:

Monique van Asseldonk – monique.jmd.vanasseldonk@radboudumc.nl

Cathrin van Erven – c.vanerven@mmc.nl

Mirjam Holverda – HolverdaM@zgv.nl

Join at menti.com | use code **7478 2596**

